

Det foreslås, at muligheden for at tillade større butikker, hvis der gives en særlig planlægningsmæssig begrundelse herfor, ikke videreføres. Til gengæld foreslås det, at kommunerne ekstraordinært får mulighed for at tillade et antal store udvalgsvarebutikker over 2.000 m² i bymidterne i byer med mere end 40.000 indbyggere og i aflastningsområder i hovedstadsområdet, Århus, Odense, Aalborg og Esbjerg.

Lovforslaget indebærer, at der kan ske etablering af nye butikker i bymidter, bydelscentre, lokalcentre, udpegede områder til særlig pladskrævende varegrupper og i visse tilfælde i aflastningsområder. Uden for disse områder kan placeres enkeltstående butikker til et lokalområdes forsyning. De eksisterende aflastningsområders afgrænsning kan fastholdes, men ikke udvides yderligere.

Ny-afgrænsning af bymidter og bydelscentre skal efter lovforslaget ske med udgangspunkt i objektive kriterier (høj tæthed og variation i forskellige kunde- og publikumsorienterede funktioner). Derudover fastsættes der i lovforslaget regler om, i hvilke bystørrelser der kan udpeges bydelscentre, samt regler for, hvor store bydelscentre og lokalcentre må blive.

Den maksimale butiksstørrelse for butikker, der alene forhandler særlig pladskrævende varegrupper, foreslås afskaffet således, at kommunerne frit kan planlægge for store butikker uden for bymidten, der alene forhandler særlig pladskrævende varer.

Lovforslaget forholder sig alene overordnet til de særlige forhold, der gælder i hovedstadsområdet. Dette sker ved en bemyndigelse til miljøministeren, hvorefter ministeren i et landsplandirektiv for hovedstadsområdet skal udpege bymidter, bydelscentre og aflastningsområder, hvor der kan planlægges for store udvalgsvarebutikker. Miljøministeren vil endvidere, ud fra et ønske om at skabe klare og entydige regler, udarbejde en vejledning til kommunerne, som blandt andet kan forenkle og skabe sammenhæng i redegørelseskravene til planforslag.

Lovforslaget indeholder i § 2 en konsekvensændring af planloven.

2. Lovforslagets hovedindhold

2.1. Gældende ret

Planlovens regler om detailhandel blev ændret i 2002 (lov nr. 383 af 6. juni 2002 om ændring af lov om planlægning og lov om Hovedstadens Udviklingsråd (Ændring af reglerne om landzoneadministration og reglerne om planlægning til butikksformål)), lovforslag nr. 59, Folketingstidende 2001-02: 1805, 7119, 1267, 7352, 7804, Tillæg A 1774, 1750, Tillæg B 1149, 1621, Tillæg C 662. Hovedelementerne i plan-

lovens bestemmelser om detailhandel stammer fra ændringen af planloven i 1997 (Lov nr. 324 af 14. maj 1997 om ændring af lov om planlægning (Detailhandel mv.)), lovforslag nr. 118, Folketingstidende 1996-97: 2745, 5639, 6338, Tillæg A 2776, 2750, Tillæg B 608, 753, 758, Tillæg C 375. Bestemmelserne er senest ændret i 2005 (Lov nr. 571 af 24. juni 2005 (udmøntning af kommunalreformen)), lovforslag nr. 93, Folketingstidende 2004-05: 1238, 4542, 4917, Tillæg A 3720, 3815, Tillæg B 1319, Tillæg C 829.

Formålet med planlovens bestemmelser om detailhandel fremgår af planlovens § 5 c, hvorefter »planlægningen skal:

- 1) fremme et varieret butiksudbud i mindre og mellemstore byer samt i de enkelte bydele i de større byer,
- 2) sikre, at arealer til butikksformål udlægges, hvor der er god tilgængelighed for alle trafikarter, herunder især den gående, cyklende og kollektive trafik og
- 3) fremme en samfundsmæssigt bæredygtig detailhandelsstruktur, hvor transportafstande i forbindelse med indkøb er begrænsede.«

I loven fastslås det, at arealudlæg til butikksformål som hovedregel skal placeres i den centrale del af en by eller bydel. Målet hermed er at understøtte levende og varierede bymidter, idet den centrale del af en by typisk er det traditionelle hovedcenter, hvor tilgængeligheden for alle trafikarter er bedst.

Der er fire undtagelser fra hovedreglen om, at butiksareal skal udlægges i den centrale del af en by. Det drejer sig om:

- 1) mindre arealer til butikker i fx boligområder, landsbyer eller sommerhusområder,
- 2) arealer til butikker, der alene forhandler særlig pladskrævende varegrupper,
- 3) arealer til mindre butikker til salg af egne produkter i forbindelse med en virksomheds produktionslokaler, samt
- 4) arealer til aflastningsområder i det omfang, hensynet til et bevaringsværdigt bymiljø ikke gør det muligt at udlægge tilstrækkelige arealer i den centrale del af byen.

I loven præciseres henholdsvis amtskommunernes og kommunernes opgaver og ansvar. Indtil 1. januar 2007, hvor amtskommunerne blev nedlagt, skulle de som regionplanmyndigheder udarbejde regionplaner, som skulle indeholde retningslinjer for den regionale detailhandelsstruktur, som den var defineret i planlovens § 6 b. Amtskommunerne skulle således fastsætte retningslinjer for beliggenheden af og den maksimale butiksstørrelse for dagligvarebutikker over 3.000 m²